

VELDVERSLAG ANTON 24/11/15

Multiculti percelen

Het akkerbouw bedrijf van de familie van Anton ligt in Oud-Gastel (West-Brabant). Op zo'n 150 hectare worden jaarlijks voornamelijk poot- en consumptieaardappelen geteeld. Naast aardappelen worden ook uien, suikerbieten, knolselderij, tarwe, mais, graszaad en conserven geteeld. Het bedrijf ligt op de overgang van zand naar klei. Dit zorgt voor hele verschillende grondsoorten en een heel flexibel bouwplan. Binnen één perceel kan hij te maken hebben met lichte zandgronden en zware klei. Ook zijn sommige percelen met hoeken veel 'zwaarder' dan in andere hoeken. Echte 'multiculti percelen' dus.

Beregenen en ontwateren

Anton vertelt dat de weersextremen steeds groter worden. Langere droge perioden en extreme omstandigheden met veel neerslag op korte termijn komen steeds vaker voor. Door te investeren in beregeningsapparatuur, greppelfrezen, ontwatering en drainage van percelen probeert de familie Bartelen hiermee om te gaan. Droge zomers kunnen zo redelijk opgevangen worden met beregenen. Natte najaars zorgen voor een moeizame oogst waarin vaak het uiterste van iedereen wordt gevraagd. Het omgaan met de extreme omstandigheden vraagt flexibiliteit van alles en iedereen. Prijzen reageren vaak op het weer, waardoor extra arbeid in de vorm van beregenen in de meeste jaren redelijk terug verdiend worden. Echter zijn er ook jaren waarin flink beregend wordt en de prijs onderuit gaat, waardoor de kosten van het extra werk, de brandstof en investeringen niet gedekt worden. Extreme neerslag kost altijd geld. Daar wordt geen enkele boer beter van. Preventief greppels frezen op basis van de GPS hoogtekarten is een gedeeltelijke oplossing. Daarnaast is het helaas noodzakelijk om de schoppen geslepen te houden staan om na extreme neerslag direct (handmatig, en met de tractor) water af te laten.

Grondhonger in Nederland

Er heerst in ons kleine Nederland een grondhonger. Dat is ook te merken in West-Brabant. Vanuit alle sectoren wordt er gevraagd om goede grond. In West-Brabant kom je alle sectoren tegen, boomkwekerij, akkerbouw, melkveehouderij, intensieve veehouderij, vollegronds-groenteteelt, glastuinbouw en fruitteelt, alles komt er voor. Dat brengt grote kansen met zich mee als men spreekt over samenwerking. Echter ontstaat er ook een concurrentie als het gaat om grond. In de veehouderij is grond belangrijk voor de mestafzet en de voerproductie. Uiteraard zijn grondgebonden sectoren als akkerbouw, tuinbouw en boomkwekerij volledig afhankelijk van grond. Het is een uitdaging om daar op een goede manier mee om te gaan. Helaas heeft niet iedereen de focus op duurzame zakenrelaties, waardoor het korte termijn gewin soms voor een langdurige samenwerking gaat. Op het bedrijf van Anton wordt er grond gehuurd en geruimd met veehouders en andere akkerbouwers. Met veel van hen doe je al jarenlang zaken, waardoor je een band opbouwt. Aan een langdurige vertrouwensband met zakenrelaties wordt op het bedrijf veel waarde gehecht.

Profielopbouw

Op het perceel waar we de eerste bodemproef doen zien we gelijk dat de grond veel natter en 'plakkeriger' is dan bij Marcel. Marcel: "Het lijkt wel kauwgom deze grond."

Om de grond wat homogener en egaler te maken hebben ze op dit perceel een aantal keer geëgaliseerd en gedraineerd. Daarbij is zandgrond van hoge koppen gemengd met klei- en veengrond uit lagere gedeeltes van het perceel. Willy geeft aan dat vanuit bodemkundig perspectief hij eigenlijk die soorten niet teveel met elkaar zou vermengen. In west-Capelle is er zand van de duinen over de kleigronden gewaaid. Als je deze gronden in de zomer bekijkt is het net beton. Dus dat wordt er niet makkelijker van. Als je veel organische stof toevoegt zou het nog gaan. Het mixen is niet verstandig.

De ontwatering en beworteling is door de wisselende profielopbouw op dit perceel een probleem volgens Anton. Er wordt al 25 jaar gewerkt aan het verbeteren van de bouwvoor (bovenste 30 cm) op het perceel, maar Anton hoopt op deze grond ook het profiel te kunnen verbeteren. Willy en Fokke geven aan dat ze bang zijn dat het op die plek lastig is. Fokke denkt dat de beworteling geen probleem is voor het gewas. Anton vraagt zich af of het verstandig is om de bovenste laag (tot 45 cm) door elkaar te mengen. Het organische stof gehalte van de bovenste laag is al hoog, dus het advies is om het niet teveel door elkaar te gaan mengen. Het veenachtige materiaal dat eronder zit heeft een veel minder goede structuur dan de bovenste laag. Als je daar een profielverbetering doet zie je de eerste 5 jaar een goede verbetering en daarna is het weer verdicht. Misschien is het probleem dan groter dan voorheen.

Conclusies veldonderzoek

Willy en Fokke adviseren om goed naar de bodemkaart te kijken en aan de hand daarvan af te wegen op welke delen van welke percelen wel of niet iets moet gebeuren.

Anton hoopt een betere samenwerking te stimuleren met boeren uit zijn omgeving. Daarnaast hoopt hij een stukje bewustwording te creëren over de gevolgen op de lange termijn wanneer er niet goed wordt geïnvesteerd in de bodem. Hij zou het liefst zijn percelen verder verbeteren en daardoor nog meer op de langere termijn te richten. Zeker omdat er op het bedrijf meerdere opvolgers zijn die nog jaren met het bedrijf vooruit willen. Op veel percelen zou het goed zijn om een bult stalmest en compost uit te rijden. Een probleem waar je dan tegenaan loopt is bemestingsruimte. Het is lastig om een goed plan van aanpak te maken binnen de regels van de mestwet. Gronden verschrallen, zeker op percelen waar door de eigenaar niet teveel aandacht wordt geschonken aan de langere termijn. Voor jonge boeren wordt het in de toekomst onmogelijk om deze gronden terug in een gezonde balans te krijgen met de huidige wet- en regelgeving.

De vraag is dus; hoe kun je zorgen voor een optimale bemesting, binnen de gegeven kaders en met zulke verschillende grondsoorten in één perceel?

Anton: 'Het zou het mooiste zijn om nog intensiever samen te werken met veehouders in de omgeving. Je kunt dan een ruimere teeltrotatie aanhouden in zowel het bouwplan van de akkerbouwer als dat van de veehouder. Die ruime teeltrotatie zorgt voor een gezondere bodem en daardoor ook hogere en kwalitatief betere opbrengsten. De veehouder kan zijn mest afzetten en de akkerbouwer kan met zijn focus op de plant betere gewassen telen.